

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Návrh Akčného plánu opatrení pre úspešnú realizáciu Národnej vodíkovej stratégie

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/515>

Materiál v pripomienkovom konaní do 20.09.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom hospodárstva SR na základe Bod B.1 uznesenia vlády SR č. 356/2021

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Akčný plán predstavuje súbor navrhovaných opatrení pre realizáciu vodíkových technológií do roku 2030 v súlade s Národnou vodíkovou stratégiou Slovenskej republiky s cieľom zvýšiť energetickú bezpečnosť štátu a urýchliť transformáciu národného hospodárstva na nízkouhlíkové pomocou vodíka. Vytvorenie vodíkoveho ekosystému zásadným spôsobom prispeje k naplneniu klimatických cieľov a k dosiahnutiu uhlíkovej neutrality SR do roku 2050. V akčnom pláne sú definované opatrenia a ciele, ktoré sa majú ich realizáciou dosiahnuť, termíny plnenia opatrení, zodpovedný a spolupracujúci rezort ako aj príslušné inštitúcie a organizácie štátneho a verejného sektora ako aj možné zdroje financovanie.

Postoj RÚZ k materiálu

V akčnom pláne sú definované opatrenia a ciele, ktoré sa majú ich realizáciou dosiahnuť, termíny plnenia opatrení, zodpovedný a spolupracujúci rezort ako aj príslušné inštitúcie a organizácie štátneho a verejného sektora ako aj možné zdroje financovanie. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené zásadné pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k opatreniu 3, str. 10

V opise opatrenia žiadame medzi analyzované právne predpisy relevantné pre povoloňacie konania k vodíkovým technológiám pridať zmienku o IPKZ podľa zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Navrhujeme povinný výkup zeleného vodíka štátom stanovenou entitou (napr. obdoba výkupu elektriny z OZE). Zároveň obchodovanie so zelenými certifikátmi na plyny je len v začiatkoch – navrhujeme čo najskoršie vytvorenie regulačného prostredia na obchodovanie so zelenými certifikátmi pre obnoviteľné plyny (vrátane zeleného vodíka).

Odôvodnenie:

Je nevyhnutné, aby aj v povoloňacích procesoch podľa uvedeného právneho predpisu boli odbúrané administratívne prekážky pre rozvoj výroby vodíka elektrolýzou, čo je v súlade aj s aktivitami Európskej komisie na uľahčenie povoloňacích procesov podľa balíkov Fit for 55 a RePowerEU.

Zo znenia cieľa tohto opatrenia taktiež nie je jasné, kedy by mali byť prijaté navrhované legislatívne zmeny. Odporúčame doplniť časový horizont, kedy bude možné z pohľadu investorov očakávať uvedenie tohto zjednodušeného povoloňovania do života.

Výkup zeleného vodíka za určitú stanovenú cenu počas prechodného obdobia, výrobcom vodíka by pomohla regulácia celého hodnotového reťazca od výroby až po spotrebu vodíka vrátane podpory rozvoja projektov zeleného vodíka.

2. Zásadná pripomienka k časti B. – Hodnotový reťazec vodíka, obrázok 2, str. 12

Žiadame o vypustenie údajov o výkone poskytovanom jadrovými zdrojmi (200 MW) na účely výroby vodíka.

Odôvodnenie:

Domnievame sa, že akékoľvek úvahy o očakávanom výkone rezervovanom na výrobu vodíka sú v situácii, kedy regulačný rámec a podmienky výroby modrého vodíka nie sú známe, predčasné.

3. Zásadná pripomienka k , opatreniu č. 8, str.14

V prvej vete navrhujeme za slová: „obnoviteľných zdrojov energie (OZE)“ doplniť čiarku a slová: „bioplynu“.

Odôvodnenie

Výroba vodíka technológiou parného reformingu bioplynu je z pohľadu investičných nákladov a nákladov na prevádzku efektívnejšia ako elektrolýza vody.

4. Zásadná pripomienka k opatreniu 9, str.14

V rámci tohto opatrenia apelujeme na maximálne možné zohľadnenie vývoja legislatívneho rámca EÚ vzťahujúceho sa na otázky výroby, prepravy, distribúcie a využitia vodíka. Menovite odporúčame sledovať vývoj najmä týchto legislatívnych iniciatív EÚ: smernica o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a s vodíkom, nariadenie o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom, RED III (so zohľadnením všeobecného smerovania Rady EÚ), delegované nariadenie o RFNBO, delegované nariadenie o úspore skleníkových plynov, aktivity 3.2, 3.10 a 4.12 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2021/2139.

V rámci tohto opatrenia by bolo vhodné uvažovať o regulácii celého hodnotového reťazca od výroby až po spotrebu vodíka (napr. povinný výkup a používanie vodíka), vrátane zohľadnenia požiadaviek na zjednodušenie povolenacích procesov (v rozsahu podľa opatrenia 3 Akčného plánu).

Navrhujeme povinný výkup zeleného vodíka štátom stanovenou entitou (napr. obdoba výkupu elektriny z OZE). Zároveň obchodovanie so zelenými certifikátmi na plyny je len v začiatkoch – navrhujeme čo najskoršie vytvorenie regulačného prostredia na obchodovanie so zelenými certifikátmi pre obnoviteľné plyny (vrátane zeleného vodíka).

Odôvodnenie:

Odporúčame zohľadniť vyvíjajúcu sa európsku legislatívu pri príprave národných iniciatív. Výkup zeleného vodíka za určitú stanovenú cenu počas prechodného obdobia, výrobcom vodíka by pomohla regulácia celého hodnotového reťazca od výroby až po spotrebu vodíka vrátane podpory rozvoja projektov zeleného vodíka.

5. Zásadná pripomienka k opatreniu č. 12, str. 16

V názve opatrenia č. 12 navrhujeme za slová: „z odpadu a biomasy“ doplniť slová: „a bioplynu“.

Odôvodnenie

Výroba vodíka technológiou parného reformingu bioplynu je z pohľadu investičných nákladov a nákladov na prevádzku efektívnejšia ako elektrolýza vody.

6. Zásadná pripomienka k časti B1: výroba vodíka, návrh na doplnenie nového opatrenia

Za opatrenie č. 12 navrhujeme doplniť nové opatrenie č. 13 v znení:

„Opatrenie č. 13 Výroba alternatívnych nosičov vodíka, úvodné znenie opatrenia: Podpora výroby alternatívnych nosičov vodíka s cieľom minimalizácie investičných nákladov na jeho prepravu, distribúciu a skladovanie a následnú spotrebu. Cieľ: Vytvoriť podmienky pre realizáciu technológie, ktorá umožní výrobu alternatívneho nosiča vyrobeného vodíka. Alternatívny nosič by mal mať s ohľadom na dizajn existujúcej prepravo-distribučnej sústavy vyhovujúce fyzikálne - chemické vlastnosti, čo umožní jeho neobmedzené použitie bez nutnosti ďalších úprav zariadení na logistiku aj spotrebu obnoviteľného vodíka. Termín: 2Q 2023 a priebežne. Zodpovedný: MH SR (SIEA). Spolupracujúce inštitúcie: SAV, NVAS, ZPVVO, zamestnávateľské a profesijné organizácie, prevádzkovatelia príslušnej plynárenskej infraštruktúry, vysoké školy a univerzity. Zdroje financovania: Program Slovensko, Nástroj na prepájanie Európy, Slovak Investment Holding, Európska investičná banka, súkromný sektor, dedikované fondy EÚ.“. Ostatné opatrenia navrhujeme primerane prečíslovať.

Odôvodnenie

Ako jeden z dôvodov takéhoto návrhu je možné uviesť stratu kapacity zásobníkov zemného plynu v prípade jeho plnenia zmesou zemného plynu a vodíka. Táto strata by nenastala ak by bol vodík viazaný procesom metanácie do

metánu. Pre príklad a v nadväznosti na opatrenie č. 14 (po prečíslovaní) 5 % hmotnostných vodíka v zásobníku s objemom 100 m³ pri tlaku 101 325 Pa a 15 °C zníži energetický obsah zásobníka o cca 21 %.

7. Zásadná pripomienka k opatreniu č. 20, str. 22

V uvedenom opatrení navrhujeme doplniť prvom odstavci na konci text:

„Finančná pomoc pri nákupe ťažkých úžitkových vozidiel s nízkoemisným vodíkovým pohonom.“

Zároveň navrhujeme primerane upraviť termín realizácie opatrenia v synchronizácii s vodíkovou infraštruktúrou infraštruktúrou.

Odôvodnenie:

Parížska dohoda o zmene klímy stanovuje ciele znížovania emisií skleníkových plynov v doprave. Obnovou vozových parkov podporou nákupu nízkoemisných vozidiel v nákladnej doprave sa docíli zníženie emisií skleníkových plynov z dopravy a teda napomôže dosiahnutie cieľa stanoveného v Parížskej dohode o zmene klímy – zníženie emisií o 55 % do roku 2030.

Nakoľko sú ale ceny ťažkých úžitkových vozidiel s nízkoemisným vodíkovým pohonom pomerne vyššie, odrádza to dopravcov od investícií do nich. Jedným zo spôsobov ako zatraktívniť nákup týchto vozidiel je aj ich zvýhodnenie v sadzbách mýta. Obávame sa však, že tento stimul nebude dostatočne motivujúcim. Cena klasického ťahača sa pohybuje okolo 100 000 eur. Očakávame, že cena ťahača na vodíkový pohon sa bude okolo 500 000 eur. Preto žiadame finančnú podporu takéhoto nákupu aspoň vo výške 70 % kúpnej ceny. Pomôže to urýchliť prechod na nízkoemisné pohony ako aj dosiahnutie cieľov stanovených v Parížskej dohode.

8. Zásadná pripomienka k prílohe 1, str. 33:

Kategória modrého vodíka nie je v súlade s definíciou modrého vodíka obsiahnutou v NVS (s. 11) a preto navrhujeme zosúladiť používanú terminológiu a jej zodpovedajúcich definícií.

Odôvodnenie:

Do kategórie modrého vodíka podľa prílohy 1 totiž podľa uvedenej definície spadne iba výroba vodíka s použitím technológie CCUS, nie však produkcia elektrolýzou za použitia elektrickej energie pochádzajúcej z nízkouhlíkových zdrojov energie.

Vo svetle pripravovanej legislatívy na úrovni EÚ (viď. pripomienka k opatreniu 9) je taktiež vhodné upraviť definície jednotlivých kategórií vodíka tak, aby sa dosiahol súlad slovenskej terminológie s terminológiou EÚ (napr. v prípade kritérií pre zelený/obnoviteľný vodík), vrátane zohľadnenia uvažovaných prechodných období a výnimiek.

9. Zásadná pripomienka k prílohe 1, str.33

V Tabuľke porovnania definícií jednotlivých druhov vodíka medzi pojmy používané v Akčnom pláne navrhujeme doplniť aj obnoviteľný vodík v znení: „Obnoviteľný vodík sa môže vyrábať aj reformáciou bioplynu (namiesto zemného plynu) alebo biochemickou premenou biomasy, ak je to v súlade s požiadavkami trvalej udržateľnosti.“

Odôvodnenie

Definícia obnoviteľného vodíka absentuje medzi pojmami používanými v Akčnom pláne. Pojmy v akčnom pláne nie sú v súlade s pojmami používanými vo Vodíkovej stratégii pre klimaticky neutrálnu Európu z 8. júla 2020, čím je výroba vodíka z bioplynu formou parného reformingu diskriminovaná. Z tohto dôvodu navrhujeme zaradiť definíciu obnoviteľného vodíka aj medzi pojmy používané v Akčnom pláne

10. Zásadná pripomienka k prílohe 4, str. 38

V tabuľke „Výroba vodíka“ v riadku pre Slovenské elektrárne žiadame o úpravu znenia aktivity nasledovným spôsobom: „Výroba zeleného vodíka pomocou 1 MW PEM elektrolýzér a 10 MW fotovoltaického parku pre potreby dopravy, vykurovania/chladenia a výroby elektrickej energie“.

Odôvodnenie:

Navrhujeme úpravu rozsahu uvedeného projektu.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/515>